

Meningen med Loven var den, at man vilde se at slaa fast, hvorledes man skulde give Fabriksarbejderne Frihed paa Balgdagen, og der var ikke Tale om, at man ved Loven vilde forhindre dem i at arbejde den Dag; saa vilde man jo gaa ud fra, at der skulde lægges et Forbud paa disse Mennesker, og det var ikke Meningen med Loven. Nej, naar Forslagsstillerne have været med til at give ogsaa Landarbejderne Frihed paa dette Omraade, og naar der har været Tale om det i tidligere Tid, har man altid svaret, at i den Henseende var Forholdet et andet paa Landet; der var der ingen, som lagde Arbejderne Hindring i Vejen for at komme til Valg. Evertimod, Bønderne lærte for dem; de vare glade ved, at de gik til Valg, og lettede det for dem paa enhver Maade, saa at de kunde komme til Valg, og de trængte derfor ikke dertil. Men nu kommer man og siger, at man ikke maa forhindre Fabriksarbejderne i at arbejde, naar man giver Landarbejderne Lov dertil. Det forekommer mig, at det ikke er nogen rigtig Argumentation. — Der er nu i Lovforslaget talt om at give Arbejderne fri om Søndagen, saaledes som det er udtrykt i Lovforslagets § 3. Under Nr. 1 er der Tale om, at i de Virksomheder, med Hensyn til hvilke Indenrigsministeren er bemyndiget til at tilstede almindelige Undtagelser, skulle Arbejderne dog have mindst Halvdelen af Aarets Søndage fri. Man mener, at der derved skulde være bestemt noget, som i ethvert Tilfælde fikrede Arbejderne en vis Frihed. I den Stikelse, som Lovforslaget sit fra Folketinget, var det vedtaget, at Arbejderne skulde fikres Søndagen fri, nu mener man, at det ikke kan lade sig gøre, Landstinget har ikke villet gaa ind paa den Ting, paa en saa vidt gaaende Indrømmelse overfor Arbejderne, at man skulde tillade dem Søndagsfrihed uden Undtagelse. Nu siger man saa: Vi ville fikre dem Halvdelen af Aarets Søndage fri, men man maa indrømme, at denne Bestemmelse vil kunne virke saaledes, at den Søndagsfrihed, som Arbejderne derved ville faa, vilde kunne komme til at falde paa een Aarstid, saaledes at de i Virkeligheden ikke faa Halvdelen af Aarets Søndage fri. Det vilde kunne gælde f. Eks. om Sufferindustrien, som det erede Medlem for Maribo Amts 5te Valgtreds nævnte. Der vilde de

ikke kunne faa nogen Søndag fri i hele den Tid, Arbejdet varer. Men Meningen var dog at staa Arbejderne en ugentlig Rekreation, som de saa højlige trænge til, og som alle maa indrømme, at de trænge til mere end andre. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor man ikke kunde gaa ind paa at give dem Søndagsfrihed paa samme Maade, som andre har den, og jeg kan ikke forstaa, hvorfor man ikke kunde tage det paa den Maade, som man har taget en anden Bestemmelse, nemlig den om Grundlovsdagen, som jo ikke vedtkommer Helligdagsloven i egentlig Forstand, hvad der jo ogsaa er blevet gjort gældende fra anden Side. Jeg kan ikke forstaa, at man, hvis man ikke i disse Bedrifter kunde give Arbejderne Søndagen fri paa Grund af disse Bedrifters særegne Natur, dog ikke skulde kunne give dem en anden Dag i Ugen fri, saaledes at ogsaa de kunde faa en særegen Hviledag; saa var dette Spørgsmaal løst. Men det sætter man sig bestemt imod. Jeg haabede, at man her i Tinget kunde komme til at holde paa, at de, som arbejdede, skulle have Søndagen fri i alle Virksomheder, og at hvis det ikke var muligt at give dem Søndagen fri, skulde man dog naa til at slaa fast, at de i disse særegne Bedrifter skulde have en ugentlig Hviledag. — Der er føjet en Bestemmelse til her om, at der skulde kunne træffes Overenskomst mellem Arbejder og Arbejdsgiver om Afvigelse fra disse Regler. Jeg kan ikke undlade her at gøre gældende, ligesom det ogsaa er blevet gjort gældende i det andet Ting, at disse Overenskomster mellem Arbejdere og Arbejdsgivere gaar det virkelig ikke an at sætte ind i Loven, naar man virkelig ønsker at give Arbejderne nogen Frihed, thi det kan dog ikke benægtes, at de to Parter staa ikke her ligestillede overfor hinanden. Dersom en Arbejdsgiver ønsker, at hans Bedrift skal være gaaende, at der i den skal arbejdes om Søndagen, saa vil det ske, thi han behøver aldeles ikke at true sin Arbejder med Afstødelse, han behøver ikke brutalt at tvinge ham; han behøver blot indirekte at give Arbejderen at forstaa, at det er ham umuligt at standse Bedriften, saa er Arbejderen nødt til at arbejde. Hvor der skal afluttes en retfærdig Overenskomst, maa begge Parter virkelig være socialt ligestillede, saa at de kunne opstille Betingelser og saa disse gjorte